

Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт
з галузей знань і спеціальностей у 2020/2021 навчальному році

Галузь знань (спеціальності): «Професійна освіта»

***Тема: «Соціально-педагогічна діяльність з
формування безпечної поведінки учнівської
молоді в соціальних мережах у закладі
професійно-технічної освіти»***

Шифр: «Соціальні мережі»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	7
1.1 Формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.....	7
1.2 Особливості соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти	11
1.3 Програма соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти	13
РОЗДІЛ 2 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	18
2.1 Діагностика стану соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.....	18
2.2 Упровадження розробленої програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти	22
2.3 Аналіз результатів експериментальної.....	26
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Актуальність та доцільність теми дослідження. В умовах інформаційного розвитку людської цивілізації посилюється вплив соціальних мереж на формування особистості дітей, зокрема учнівської молоді. При цьому особливе занепокоєння в суспільстві викликає той факт, що, на жаль, такий вплив є негативно спрямованим. Наслідками надмірного «споживання» учнями інформаційного контенту, що транслюється через соціальні мережі, є деформація ціннісних домінант та моральних орієнтирів учнівської молоді, формування схильності до девіантної поведінки (зокрема, агресивної, жорстокої, делінквентної), зниження порогу емоційної чутливості. Крайнім негативним проявом є формування в учнівської молоді такої адиктивної форми поведінки, як залежність від соціальних мереж (Social Networking Ediction, SNE). Отже, актуалізованою є проблема формування в учнів навичок безпечної поведінки в соціальних мережах як окремого напрямку соціально-педагогічної діяльності, зокрема закладів професійно-технічної освіти.

В Україні пріоритетність здійснення соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах, у тому числі у закладах професійно-технічної освіти, закріплено на законодавчому рівні в сучасних міжнародних та державних документах (Конституція України [27], Конвенція ООН про права дитини [26], Закони України «Про освіту» [41], «Про професійну (професійно-технічну) освіту» [44], «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» [46], Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [40] та інші).

Аналіз розробленості проблематики дослідження в наукових джерелах свідчить, що окремі аспекти проблеми формування безпечної поведінки учнів в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти розкрито в працях вітчизняних та зарубіжних науковців: сутність та особливості безпечної поведінки учнів у соціальних мережах – В. Горювий [32], О. Онищенко [32], В. Попик [32] та ін.; соціально-педагогічний аспект роботи з учнівською

молоддю – Т. Алексеєнко [1], О. Василенко [10], І. Зверєва [21], А. Капська [23] ін.; особливості соціально-педагогічної діяльності з учнями, батьками, педагогами щодо формування безпечної поведінки дітей у соціальних мережах – О. Волянська [14], Н. Макаренко [29], А. Рижанова [48] та ін.; технологічні аспекти роботи з формування безпечної поведінки учнів в соціальних мережах в закладах професійно-технічної освіти – О. Безпалько [4], Т. Вашек [11], Я. Шугайло [59] та інші.

Проте, незважаючи на вагомі наукові доробки вчених і практиків з питань соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнів в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти, вищезазначені аспекти лише частково розкривають особливості такої діяльності, відсутня науково обґрунтована програма соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Отже, актуальність, соціально-педагогічне значення досліджуваної проблеми, недостатній рівень теоретичної та практичної розробленості, необхідність її глибокого й послідовного вирішення на рівні соціально-педагогічної теорії та практики зумовили вибір теми дослідження **«Соціально-педагогічна діяльність з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти»**.

Об'єкт дослідження – соціально-педагогічна діяльність з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Предмет дослідження – програма соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Мета дослідження: розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити програму соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Завдання дослідження:

1. На підставі аналізу наукової літератури визначити сутність формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.
2. Визначити особливості соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.
3. Розробити та теоретично обґрунтувати програму соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.
4. Експериментально перевірити ефективність програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Відповідно до визначених завдань використано такі **методи дослідження**: *теоретичні*: аналіз, синтез та порівняння, узагальнення та систематизація наукової літератури з проблеми дослідження; *емпіричні*: соціально-педагогічний експеримент, стандартні методики з вимірювання рівня готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти, адаптовані відповідно до завдань дослідження; спостереження; анкетування, бесіди; методи математичної статистики для обробки результатів дослідження.

Гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що упровадження розробленої програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти, яка складається з цільового, суб'єкт-об'єктного, процедурного та результативного блоків, сприятиме підвищенню рівня готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що *уперше* теоретично обґрунтовано розроблену програму соціально-педагогічної діяльності з

формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти; схарактеризовано особливості соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти; *уточнено* сутність понять «формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах», «соціально-педагогічна діяльність з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти»; критерії, показники та рівні готовності до формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах; *подальшого розвитку набули* форми, методи та засоби соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Практична значущість результатів дослідження полягає в тому, що розроблена та апробована програма соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах може бути використана в практичній діяльності у закладах професійно-технічної освіти у роботі з учнями, батьками й педагогами.

Результати дослідження **впроваджено** в навчально-виховний процес Державного професійно-технічного навчального закладу «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну».

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні й практичні результати дослідження оприлюднені автором у доповідях на студентських конференціях «Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи» (м. Харків, 2019).

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (60 найменувань), 8 таблиць та 9 додатків на 25 сторінках. Загальний обсяг роботи – 62 сторінки. Обсяг основного тексту – 30 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

1.1 Формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти

В умовах інформаційного етапу розвитку сучасного суспільства посилюється вплив соціальних мереж на формування особистості учнів. У визначеному контексті особливе занепокоєння викликає факт, переважно, негативної спрямованості такого впливу на зростаюче покоління, і, зокрема, учнівську молодь, у якої, на жаль, недостатньо сформованими є навички безпечної поведінки в соціальних мережах. Наслідком цього є деформація світоглядних цінностей, ідеалів учнів, формування залежної поведінки, а також те, що (через несформованість вищезазначених навичок) вони стають об'єктами численних правопорушень як з боку дорослих, так із боку однолітків.

Це актуалізує, по-перше, проблему формування в учнівської молоді навичок безпечної поведінки в соціальних мережах, а, по-друге, необхідність удосконалення в цьому напрямі соціально-педагогічної діяльності, зокрема закладів професійно-технічної освіти, через розробку та реалізацію відповідних програм.

Першочерговим завданням дослідження вважаємо необхідність здійснити термінологічний аналіз його базових понять: «соціальна мережа», «безпечна поведінка в соціальних мережах», «формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах», «готовність до формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах».

Узагальнення результатів аналізу наукової літератури з проблеми безпечної поведінки особистості в соціальних мережах свідчить, що окремі її

аспекти розкрито в численних працях вітчизняних та зарубіжних учених (В. Гребінь [17], В. Горовий [32], О. Онищенко [32], В. Попик [32] та інших).

При цьому встановлено, що *соціальні мережі* (за визначенням А. Гребінь) – це «соціальні структури, що утворені індивідами або організаціями» [17, с. 111]. У мережі Інтернет ці структури мають вигляд «сайтів, на яких користувачі можуть створювати персональні сторінки і спільноти для спілкування та поширення інформації серед великої кількості людей» [17, с.112].

Аналіз праць О. Волянської [14], А. Гребінь [17], Н. Макаренко [29], С. Шандрука [58] дозволив визначити роль соціальних мереж на сучасному етапі розвитку суспільства, яка проявляється в тому, що:

- вибудовуючи горизонтальні зв'язки, соціальні мережі можуть впливати на функціонування вертикальних інформаційних мереж;
- соціальні мережі здатні налагоджувати зв'язки між соціальними групами;
- у соціальних мережах забезпечується необхідна у сучасних суспільних умовах швидкість обміну інформацією;
- соціальні мережі створюють умови для економічних та політичних процесів;
- за допомогою соціальних мереж може здійснюватися представництво інтересів не тільки соціальних груп, але й цілих соціальних верств населення.

Проте, на жаль, соціальні мережі поряд з позитивним впливом на процес соціалізації учнівської молоді, здійснюють і негативний вплив.

Так, у медичних джерелах [12] акцентовано увагу на негативному опосередкованому впливі соціальних мереж на функціонування організму людини (у контексті надмірного часу перебування в Інтернет-мережі, що передбачає використання різноманітних пристроїв (комп'ютер, смартфон тощо)), що призводить до порушення зору, викривлення спини та хребта, ризику появи серцево-судинних захворювань тощо.

Своєю чергою, педагоги та психологи [7,16,28] звертають увагу на те, що Інтернет (як невід'ємна частина світу, що нас оточує (здебільшого, потрібна і

корисна); як невичерпне джерело інформації) приваблює учнів безмежними можливостями отримання різноманітної інформації, спілкування, організації дозвілля (ігри, фільми тощо). Проте, одночасно, доступ до таких можливостей у віртуальному просторі часто призводить до: звуження соціальних контактів у реальному житті; заміни «живого» спілкування з однолітками онлайн-спілкуванням; відмови від активних розвиваючих ігор на свіжому повітрі мережевими іграми; перетворення позитивного прагнення до пошуку нової інформації у «нав'язливу ідею».

Окрім того, науковці та фахівці-практики педагогічної, психологічної, юридичної галузі особливо стурбовані тим, що останнім часом в соціальних мережах виникли та набули поширення, так звані, «групи смерті» (тобто соціальні спільноти, метою існування яких є вплив на свідомість учнівської молоді через шантаж та доведення учня до самогубства, яке він повинен зафіксувати на камеру). Окрім зазначених груп, реальну загрозу становлять комп'ютерні ігри загалом та ігри, де учні стають реальними жертвами кібербулінгу зокрема (наприклад, славнозвісні «Синій кит» та «Червона сова»).

У юридичних джерелах [19,33] проаналізовано можливі наслідки розповсюдження користувачем через соціальні мережі особистої інформації (зокрема, випадки використання зловмисниками такої інформації з метою крадіжки особистого майна користувача, оформлення на нього кредитів тощо). При чому небезпека настання таких негативних наслідків у разі збільшується через поширену серед учнів практику (зادля збільшення кількості друзів в онлайн-спільноті), по-перше, створення кількох різних профілів (під різними «ніками»), а, по-друге, «додавання» до свого профілю переважно незнайомих осіб (цифри коливаються від кількох сот до кількох тисяч). Проблему становить і те, що практично неможливо простежити за тим, чим займаються учні в соціальних мережах.

Щодо останньої, то, за О. Черних, *безпечна поведінка в соціальних мережах* – це «сукупність дій особистості під час користування Інтернетом, що сприяють задоволенню потреб і водночас запобігають можливості завдання

збитків, заподіяних фізичному, психічному, соціальному благополуччю та (або) майну самої людини та інших людей» [57, с. 17].

На основі узагальнення результатів проведеного аналізу наукових джерел [3,34,54], нами виділено такі основні *правила безпечної поведінки в соціальних Інтернет-спільнотах*: не повідомляти особисті дані; не поширювати особисті фото; не повідомляти паролі від соціальних мереж; не завантажувати невідомі файли з невідомих ресурсів; не вірити рекламним Інтернет-розсилкам; не грати в Інтернет-казино.

Узагальнення результатів проведеного аналізу наукових праць [6,19,48] дозволило визначити *формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах* як напрям соціального виховання з забезпечення сукупності дій учнів у соціальних мережах, що характеризують обізнаність їх про ризики та правила поведінки у соціальних мережах, вміннями зважено реагувати в ризикованих ситуаціях, контролювати емоційний стан, відповідально ставитися до власної діяльності в Інтернет просторі.

Аналіз наукових праць [10,50,53] дозволив сформулювати поняття *готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах* як інтегративну характеристику, яка базується на комплексі здобутих у процесі професійної підготовки системи знань, умінь, навичок та особистих якостей, що забезпечать здійснення ними ефективної діяльності щодо формування безпечної поведінки у соціальних мережах.

На наш погляд, в умовах інформаційного етапу розвитку суспільства формування навичок такої поведінки в учнів повинно стати провідним напрямом соціально-педагогічної діяльності, зокрема у закладі професійно-технічної освіти.

1.2 Особливості соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти

З'ясовано, що соціально-педагогічна діяльність є провідним поняттям соціальної педагогіки як науки. За В. Нікітіним[30], *соціально-педагогічна діяльність* полягає «в забезпеченні освітньо-виховними засобами спрямованої соціалізації особистості, у передачі індивіду соціального досвіду людства, надбанні або відновленні соціальної орієнтації та соціального функціонування» [30, с. 58]. Її *основними характеристиками*, на думку вченого, є такі: «розвивається як суспільно-необхідний вид діяльності; ґрунтується на культурі розуміння; в її основі – потреби людини, вміння співчувати, рефлексія; спрямована на створення «позитивного» проєкту майбутнього людини; має гуманістичний характер; ґрунтується на аналізі літератури та надбань соціальних педагогів минулого; є тривалим процесом, який реалізується через певні операції, що поступово наближають її до результату» [30, с. 61].

Базовим для нашого дослідження стало визначення поняття «*соціально-педагогічна діяльність*», сформульоване авторським колективом Енциклопедії для фахівців соціальної сфери, – це «різновид професійної діяльності, спрямованої на розвиток особистості, створення сприятливих для неї умов соціалізації та задоволення її соціокультурних потреб, що сприяють відновленню соціально схвалених моральних норм життєдіяльності» [21, с. 273].

Ураховуючи негативні наслідки формування Інтернет-залежності в учнів та усвідомлюючи нагальну потребу в забезпеченні протидії негативному впливу на них соціальних мереж, учені [49,59] наголошують на необхідності підвищення ефективності соціально-педагогічної діяльності, зокрема у закладах професійно-технічної освіти, у цьому напрямі, що, своєю чергою, передбачає розробку основ (нормативно-правових, методичних): соціально-педагогічної

діагностики та психокорекції стану залежності від соціальних мереж (зокрема, в учнівської молоді); комплексної соціально-педагогічної профілактики негативного впливу соціальних мереж на підростаюче покоління, зокрема шляхом формування в учнів навичок безпечної поведінки в соціальних мережах.

У визначеному контексті підтримуємо наукову позицію С. Харченка про те, що *соціально-педагогічна діяльність з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах* являє собою «діяльність, втілену в сукупність знань, умінь і цінностей, що під час користування соціальними мережами сприяють задоволенню потреб особистості й водночас запобігають за допомогою соціально-педагогічного процесу можливості заподіяння шкоди її фізичному, психічному, соціальному благополуччю» [50, с. 147].

При цьому *соціально-педагогічна діяльність з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти* визначена нами як цілеспрямована координована діяльність усіх суб'єктів соціально-виховного процесу закладу професійно-технічної освіти, спрямована на формування в учнів сукупності знань, умінь і цінностей, наявність яких під час користування соціальними мережами сприяють задоволенню потреб особистості і запобігають можливості заподіяння шкоди її соціальному благополуччю.

Особливостями соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти є залежність її ефективності від забезпечення:

- комплексності, систематичності такої роботи у закладі професійно-технічної освіти на основі залучення зовнішніх соціально-виховних інституцій та координованості впливів різних суб'єктів соціально-виховного процесу;
- готовності педагогічних працівників закладу професійно-технічної освіти до роботи з формування безпечної поведінки учнів в соціальних мережах;

- цілеспрямованості, систематичності роботи з батьками учнів закладу професійно-технічної освіти щодо формування педагогічної обізнаності та активності у питаннях формування безпечної поведінки їхніх дітей в соціальних мережах.

Таким чином, ефективними формами соціально-педагогічної роботи закладу професійно-технічної освіти щодо формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах є мобільні курси, навчально-консультативні пункти, тематичні вечори, позакласні клуби, кабінети Довіри; лекторії, дискусійні клуби, семінари, соціально-педагогічний театр мініатюр, тематичні КВК, спеціалізовані служби (Служба знайомств, Пошта довіри, Телефон довіри) тощо. Для досягнення поставленої мети застосовуються такі методи роботи, як опитування (тестування, анкетування), індивідуальні та групові консультації, проєктивні методики, комунікативні соціально-педагогічні тренінги тощо.

1.3 Програма соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти

Теоретичний аналіз сутності і особливостей соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти, нормативно-правових основ її здійснення стали підставою для розробки та теоретичного обґрунтування комплексної програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти, яка включає наступні блоки: *цільовий, суб'єкт-об'єктний, процедурний, результативний*.

Отже, перший блок – *цільовий*. Метою Комплексної програми є оволодіння учнями знаннями та навичками, наявність яких під час користування соціальними мережами, сприяють задоволенню потреб

особистості і запобігають можливості заподіяння шкоди її соціальному благополуччю.

Зазначена мета реалізується у таких *завданнях*:

- 1) підвищити рівень готовності педагогічного колективу та батьків до формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах;
- 2) розширити обізнаність учнів про ризики і правила безпечного користування соціальними мережами;
- 3) сприяти оволодінню учнями навичками безпечної поведінки в соціальних мережах.

Очікуваний результат: в учнівської молоді сформовані знання про ризики та правила безпечної поведінки в соціальних мережах, а також відповідні навички такої поведінки.

Другий блок Комплексної програми – *суб'єкт-об'єктний* – включає в себе суб'єктів та об'єктів соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти. Суб'єктами програми є *внутрішні* (адміністрація закладу професійно-технічної освіти, соціальний педагог ЗПТО, психолог ЗПТО, педагогічний колектив закладу професійно-технічної освіти) та *зовнішні суб'єкти* (батьки учнів; фахівці Центру соціальних служб).

Центральним об'єктом програми є учнівська молодь – учні закладу професійно-технічної освіти. Крім того слід зазначити, що в процесі соціально-педагогічній діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти, об'єктами впливу стають окремі з визначених нами суб'єктів. Так, на підготовчому етапі програми до числа об'єктів, окрім учнів, відносимо також адміністрацію ЗПТО (за винятком директора ЗПТО), соціального педагога та шкільного психолога ЗПТО, педагогічний колектив ЗПТО, батьків учнів.

Третім блоком нашої Комплексної програми є *процедурний*, який являє собою цілісну єдність послідовних етапів: *підготовчого* та *технологічного*.

Метою *підготовчого етапу* є діагностувати наявний серед учнівської молоді у ЗПТО рівень готовності до формування безпечної поведінки в соціальних мережах, а саме, обізнаності про ризики та правила поведінки в соціальних мережах, вміннями зважено реагувати в ризикованих ситуаціях, контролювати емоційний стан, відповідально ставитися до власної діяльності в Інтернет просторі; визначити та залучити до співпраці дієвих суб'єктів соціально-виховного середовища ЗПТО, скоординувати їх взаємодію та підготувати до соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Підготовчо-діагностичний етап представлений такими напрямками роботи:

- діагностування наявного серед учнівської молоді у ЗПТО рівня готовності до формування безпечної поведінки в соціальних мережах, а саме, обізнаності про ризики та правила поведінки в соціальних мережах, вміння зважено реагувати в ризикованих ситуаціях, контролювати емоційний стан, відповідально ставитися до власної діяльності в Інтернет просторі;

- визначення зовнішніх і внутрішніх суб'єктів соціально-виховного середовища ЗПТО, скоординована взаємодія яких може забезпечити сприятливі умови для формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах;

- виокремлення видів діяльності, пошук її форм та методів, упровадження яких забезпечить скоординовану взаємодію зазначених суб'єктів; визначення послідовності етапів роботи та розробка плану реалізації соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти;

- налагодження зв'язків із зовнішніми суб'єктами з метою залучення їх до співпраці; укладання плану роботи щодо проведення спільної діяльності; розробка загального плану роботи щодо реалізації спільних заходів.

Загальними формами та методами роботи на цьому етапі є: спостереження, опитування, анкетування (анкета «Анкета на визначення

залежності від засобів масової інформації»), тестування («Тест на Інтернет-залежність (К. Янг)»), контент-аналіз планів та звітів виховної роботи ЗПТО, планів та звітів роботи соціального працівника та іншої документації ЗПТО, консультації, бесіди (із адміністрацією, соціальним працівником, завучем із виховної роботи, педагогічними працівниками ЗПТО, учнівською молоддю, батьками учнів), прогнозування, аналіз, синтез, аналогія, розробка інформаційно-методичних матеріалів тощо.

Метою *технологічного етапу* процедурного блоку Комплексної програми є застосування конкретних форм і методів соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти. Ключовими напрямками роботи на цьому етапі є:

Робота з педагогічним колективом закладу професійно-технічної освіти, мета якої – соціально-педагогічна просвіта педагогічного колективу закладу професійно-технічної освіти щодо важливості соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти та підвищення рівня їхньої готовності до її здійснення.

Формами та методами роботи у визначеному напрямі є: підготовка буклетів для педагогічного колективу щодо безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах; тренінгове заняття для педагогів «Вплив ЗМІ на соціалізацію учнівської молоді»; методичний семінар для соціальних працівників та педагогів «Кроки до професіоналізму».

Робота з батьками, метою якої підвищення рівня готовності батьків до формування безпечної поведінки їхніх дітей в соціальних мережах шляхом просвітницько-профілактичної роботи.

Формами та методами роботи у визначеному напрямі є: індивідуальні та групові бесіди з батьками учнів; підготовка буклетів для батьків щодо особливостей впливу ЗМІ на соціалізацію учнівської молоді; відеолекторій

«Взаємовідносини в родині»; круглий стіл «Досвід зарубіжних країн щодо виховання учнівської молоді»; створення соціальної реклами «Очима батьків».

Робота з учнівською молоддю – учнями закладу професійно-технічної освіти, мета якої – підвищити рівень обізнаності учнів про ризики та правила поведінки в соціальних мережах, сформувати та розвинути вміння зважено реагувати в ризикованих ситуаціях, контролювати емоційний стан, відповідально ставитися до власної діяльності в Інтернет просторі.

Формами та методами роботи у визначеному напрямі є: індивідуальні та групові бесіди, виховний захід колективної форми «Інтернет забирає дитинство», бесіда з елементами гри «Ті, які заблукали в мережі», квест «Ти не один!».

Останній блок програми – *результативний*, метою якого є визначити ефективність розроблених форм та методів роботи через оцінювання отриманих результатів на основі критеріїв (когнітивний, емоційно-мотиваційний, діяльнісний) і відповідних їм показників.

Форми і методи роботи: спостереження; опитування, у тому числі анкетування (Анкета на визначення залежності від засобів масової інформації»), тестування («Тест на Інтернет-залежність (К. Янг)), метод соціально-педагогічних ситуацій.

РОЗДІЛ II

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

2.1. Діагностика стану соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти

Апробація розробленої нами програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах відбувалась на базі Державного професійно-технічного навчального закладу «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну». До експериментальної роботи було залучено дві групи учнів: експериментальна група та контрольна – це були 20 та 22 групи спеціальності «Перукар» Державного професійно-технічного навчального закладу «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну» міста Харкова.

Експериментальне дослідження складалася з трьох основних етапів: *констатувального* (виявлення рівня готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти); *формувального* (впровадження розробленої комплексної програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти); *контрольного* (аналіз отриманих результатів).

Задля визначення рівня готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти нами було виокремлено критерії та відповідні ним показники, які узагальнено представлені в таблиці 2.1.

**Критерії та показники рівня готовності учнівської молоді до формування
безпечної поведінки в соціальних мережах**

Критерії	Показники	Діагностична програма
Когнітивний	Рівень теоретичних знань учнів про види діяльності та ризики в соціальних мережах, знання правил безпечної поведінки в соціальних мережах, сприйняття знань на особистісному рівні.	Опитувальник для батьків «Комп'ютерна залежність вашої дитини».
		«Анкета на визначення залежності від засобів масової інформації».
		Бесіда-опитування з педагогічним колективом щодо відношення учнівської молоді до соціальних мереж.
Мотиваційний-Емоційно	Рівень усвідомлення власної відповідальності за формування та дотримання правил безпечної поведінки в соціальних мережах, вибір моделі безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах, регуляція емоцій під час діяльності в соціальних мережах.	Методика «Малюнок соціальної мережі» (Susan Philips, 1980).
		Тест-опитувальник «Ступені захоплення підлітків комп'ютером» (А.В. Гришина).
		Соціально-педагогічне спостереження.
Діяльнісний	Рівень сформованості практичних умінь та навичок визначати ризиковані ситуації в соціальних мережах, протистояти тиску з боку віртуальних співрозмовників, визначати мету та регламентувати час діяльності в соціальних мережах.	Тест на Інтернет-залежність (К. Янг)
		Вирішення соціально-педагогічних ситуацій

Визначившись із критеріями та показниками рівня готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах, вважаємо доцільним перейти до характеристики рівнів такої готовності. У залежності від ступеню готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах відповідно до зазначених критеріїв та показників визначено низький, середній та високий рівні.

Учні, у яких виявлено *високий* рівень готовності до формування безпечної поведінки в соціальних мережах мають глибокі знання про види діяльності, ризики та правила безпечної поведінки у соціальних мережах, сприймають ці знання на особистісному рівні. При цьому їх особистісний емоційний стан не залежить від впливу соціальних мереж, вони мають стійку власну позицію та самі регулюють свою поведінку в соціальних мережах та несуть за неї відповідальність. У них сформовані навички вибору адекватної моделі безпечної поведінки, практичні уміння визначати ризиковані ситуації в соціальних мережах, протистояти тиску з боку віртуальних співрозмовників, визначати мету та регламентувати час діяльності в соціальних мережах.

Учні, у яких виявлено *середній* рівень, мають достатній рівень знань про види діяльності, ризики та правила безпечної поведінки в соціальних мережах, сприймають ці знання на особистісному рівні. При цьому їх особистісний емоційний стан інколи залежить від впливу соціальних мереж, вони не мають стійкої власної позиції, не завжди правильно регулюють свою поведінку в соціальних мережах. У них частково сформовані навички вибору адекватної моделі безпечної поведінки. Вони самостійно не можуть визначати ризиковані ситуації в соціальних мережах, протистояти тиску з боку віртуальних співрозмовників, визначати мету та регламентувати час діяльності в соціальних мережах.

Учні, у яких виявлено *низький* рівень сформованості безпечної поведінки в соціальних мережах мають поверхові знання про види діяльності, ризики та правила безпечної поведінки в соціальних мережах. При цьому їх особистісний емоційний стан залежить від впливу соціальних мереж, вони не мають стійкої власної позиції, не регулюють свою поведінку в соціальних мережах та не несуть за неї відповідальність. У них не сформовані навички вибору адекватної моделі безпечної поведінки, практичні уміння визначати ризиковані ситуації в соціальних мережах, а також протистояти тиску з боку віртуальних співрозмовників, визначати мету та регламентувати час діяльності в соціальних мережах.

Методами дослідження на констатувальному та контрольному етапах були: тестування, анкетування, бесіда, спостереження.

Отже, використання різних методів дослідження сприяло зібранню значного за обсягом експериментального матеріалу. Його систематизація, аналіз та узагальнення сприяли реалізації й коригуванню соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах.

На констатувальному етапі експериментальної роботи проводилося тестування на Інтернет-залежність (за К. Янг) з метою визначення рівня готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах. Результати констатувального етапу експерименту представлено в таблицях 2.2, 2.3, 2.4.

Таблиця 2.2

Рівні готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах за когнітивним критерієм на констатувальному етапі експерименту

Рівень готовності	Кількість учнів; %	
	22-КГ (24 особи)	20-ЕГ (24 особи)
Високий	3 (12,5)	2 (8, 33)
Середній	8 (33, 33)	9 (37,5)
Низький	13 (54,17)	13 (54,17)

Таблиця 2.3

Рівні готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах за емоційно-мотиваційним критерієм на констатувальному етапі експерименту

Рівень готовності	Кількість учнів; %	
	22-КГ (24 особи)	20-ЕГ (24 особи)
Високий	4 (16,67)	3 (12, 5)
Середній	8 (33, 33)	8 (33,33)
Низький	12 (50,00)	13 (54,17)

Рівні готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах за діяльнісним критерієм на констатувальному етапі експерименту

Рівень готовності	Кількість учнів; %	
	22-КГ (24 особи)	20-ЕГ (24 особи)
Високий	2 (8,33)	2 (8,33)
Середній	5 (20,83)	4 (16,67)
Низький	17 (70,83)	18 (75,00)

Таким чином, констатувальний етап експерименту дав змогу визначити, що учні 22-КГ та 20-ЕГ груп мають приблизно однаків рівень готовності до формування безпечної поведінки в соціальних мережах і засвідчив необхідність цілеспрямованої, спеціально організованої роботи з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах шляхом впровадження розробленої теоретично обґрунтованої комплексної програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах.

2.2 Упровадження розробленої програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Формувальний етап експериментальної роботи передбачав впровадження розробленої та теоретично обґрунтованої програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у 20 експериментальній групі в освітній процес закладу професійно-технічної освіти. У контрольній 22 групі процес професійної підготовки здійснювався традиційно (у відповідності до навчального плану).

Процедурний блок Комплексної програми реалізовувалася послідовно протягом двох етапів: *підготовчого* та *технологічного*, кожний з яких підсилював новоутворення попереднього.

Отже, на *підготовчому етапі* реалізації процедурного блоку Комплексної програми (окрім діагностики, хід проведення та результати якої представлені у параграфі 2.1) вирішувалася низка завдань: налагодження взаємодії з адміністрацією Державного професійно-технічного навчального закладу «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну»; формування узгодженого бачення фахівцями проблеми формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах; створення сприятливих взаємин усіх учасників роботи; підготовка батьків учнів, педагогічного колективу і фахівців до взаємодії; діагностика умов і підготовка суб'єктів діяльності та середовища.

Створення умов для реалізації спільної взаємодії всіх суб'єктів Комплексної програми забезпечувалося через постійне проведення обговорень, взаємні консультації.

Реалізація наступного – *технологічного етапу* процедурного блоку Комплексної програми відбувалася завдяки впровадженню різноманітних форм, методів відповідно до напрямів роботи: з педагогічним колективом закладу професійно-технічної освіти; з батьками учнів; з учнівською молоддю – учнями 20-ЕГ групи Державного професійно-технічного навчального закладу «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну».

Оскільки переважна кількість проведених з учнівською молоддю ЗПТО соціально-виховних заходів відбувається завдяки зусиллям педагогічних працівників, то з педагогічним колективом Державного професійно-технічного навчального закладу «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну» проводилася значна просвітницька робота. Адже реалізація Комплексної програми передбачала забезпечення готовності педагогічного колективу до соціально-

педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах, зокрема з використанням тренінгових занять. Зважаючи на це, у ході впровадження Комплексної програми ми зосередили увагу на реалізації відповідних форм, методів, засобів роботи.

Так, у межах *роботи з педагогічним колективом* було проведено тренінгове заняття на тему: «Вплив ЗМІ на соціалізацію учнівської молоді»; методичний семінар для соціальних працівників та педагогів «Кроки до професіоналізму» із залученням фахівців (зокрема, викладачів кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки ХНПУ імені Г.С.Сковороди). У ході роботи було акцентовано на важливості посилення уваги педагогічного колективу закладу професійно-технічної освіти до проблеми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у ЗПТО та підвищення рівня їхньої готовності до її здійснення, а також ефективного використання інноваційних форм і методів у визначеному процесі. Кожен учасник отримав інформаційний буклет з методичними рекомендаціями щодо використання тренінгових занять у соціально-виховній роботі з учнями у напрямі формування безпечної поведінки в соціальних мережах. По закінченню заходу педагоги зауважили, що їм було цікаво та корисно отримати нові знання, і що вони обов'язково будуть застосовувати їх у практичній соціально-виховній роботі.

У *роботі з батьками учнів*, насамперед, були проведені індивідуальні та групові бесіди, індивідуальні консультативні зустрічі батьків із фахівцями (соціальним педагогом, психологом), відеолекторій «Взаємовідносини в родині», круглий стіл «Досвід зарубіжних країн щодо виховання учнівської молоді», створення соціальної реклами «Очима батьків».

Використання інтерактивних занять у роботі з батьками обумовлено тим, що, на нашу думку, саме за допомогою такої форми роботи можна забезпечити активну участь та взаємодію між учасниками, «озброїти» батьків практичною інформацією про найпоширеніші можливі ризики та наслідки небезпечної поведінки їх дітей в соціальних мережах задля вчасного виявлення та

попередження таких проблем. Метою проведення роботи було підвищення рівня соціально-педагогічної обізнаності, активності батьків учнів у питаннях безпечної поведінки в соціальних мережах; педагогічної культури батьків щодо шляхів гармонічного виховання дитини, яке задовольняє її потреби, способів ефективної міжособистісної взаємодії у сімейному середовищі. Кожний із батьків отримав буклет щодо особливостей впливу ЗМІ на соціалізацію учнівської молоді.

У роботі з батьками особливо цінним для нас був зворотний зв'язок, який виникав у процесі взаємодії при проведенні заходів (зокрема, батьки активно брали участь у дискусіях, висловлювали власні ідеї, думки щодо обговорюваних проблем, ділилися досвідом).

На початку *роботи з учнівською молоддю – учнями закладу професійно-технічної освіти* (учасниками експериментальної групи) було проведено групову бесіду «Будьмо знайомі», метою якої було встановлення контакту та налагодження взаємодії із учнівською молоддю задля забезпечення їхньої активної участі у запланованих заходах.

У ході роботи з учнями у ЗПТО було проведено виховний захід колективної форми «Інтернет забирає дитинство» (із залученням соціального педагога та психолога ЗПТО), метою якого було підвищення рівня обізнаності учнівської молоді щодо сутності та правил безпечної поведінки в соціальних мережах, ризиків та наслідків негативного впливу Інтернету на особистість учня. Також у ході експериментальної роботи для учнівської молоді була проведена бесіда з елементами гри «Ті, які заблукали в мережі» та квест «Ти не один!». Заняття були об'єднані спільною метою – сформуванню в учнів ціннісне, відповідальне ставлення до соціальних мереж, мотивацію щодо формування безпечної поведінки в соціальних мережах.

Слід зазначити, що під час проведення занять учні із задоволенням сприймали нову інформацію та активно взаємодіяли із суб'єктами програми. У атмосфері партнерської взаємодії учнівська молодь мала можливість повністю показати свої знання, засвоїти нові, сформуванню необхідні уміння та навички.

2.3 Аналіз результатів експериментальної роботи

Завершальним етапом експериментальної роботи є аналіз результатів упровадження комплексної програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

Аналіз ефективності впровадженої в ході формувального етапу експерименту Комплексної програми здійснювали відповідно до послідовності, яка визначена в параграфі 2.1.

При цьому в ході повторної діагностики рівнів готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах у ЗПТО використовувалися апробовані на констатувальному етапі експерименту методики оцінки. Зокрема, в експериментальній та контрольній групі нами було проведено спостереження, тестування на Інтернет – залежність (за К. Янг). Отримані результати узагальнено представлені у таблицях 2.5; 2.6 та 2.7.

Таблиця 2.5

Рівні готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах за когнітивним критерієм на контрольному етапі експерименту

Рівень готовності	Кількість учнів; %	
	22-КГ (24 особи)	20-ЕГ (24 особи)
Високий	4 (16,67)	9 (37,5)
Середній	9 (37,5)	13 (54,17)
Низький	11 (45,83)	2 (8,33)

Таблиця 2.6

Рівні готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах за емоційно-мотиваційним критерієм на контрольному етапі експерименту

Рівень готовності	Кількість учнів; %	
	22-КГ (24 особи)	20-ЕГ (24 особи)
Високий	5 (20,83)	12 (50,00)
Середній	9 (37,5)	10 (41,67)
Низький	10 (41,67)	2 (8,33)

Таблиця 2.7

Рівні готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах за діяльнісним критерієм на контрольному етапі експерименту

Рівень готовності	Кількість учнів; %	
	22-КГ (24 особи)	20-ЕГ (24 особи)
Високий	3 (12,5)	8 (33,33)
Середній	6 (25,00)	15 (62,5)
Низький	15 (62,5)	1 (4,17)

На основі аналізу отриманих у результаті повторної діагностики даних констатовано, що, в цілому, наявною є позитивна динаміка. Так, за когнітивним критерієм в експериментальній групі кількість учнів з високим рівнем готовності до формування безпечної поведінки в соціальних мережах значно збільшилася (приріст склав 29,17%), тоді як у контрольній групі відбулися незначні зміни за цим показником (приріст склав лише 4,17%).

За емоційно-мотиваційним критерієм, в експериментальній групі також відбулися помітні зміни у показниках: високий рівень збільшився на 37,5%, а середній – на 8,34%). У контрольній групі зміни також відбулися, проте не такі значущі (приріст високого рівня – 4,16, середнього рівня – 4,17%, показники низького рівня зменшилися на - 8,33%).

Узагальнені результати свідчать, що за діяльнісним критерієм, у

експериментальній групі суттєво збільшилися показники високого та середнього рівнів готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах (приріст на високому рівні склав 25,00%; середньому – 45,83%). Отримані дані щодо динаміки рівнів готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти за всіма показниками окремо когнітивного, емоційно-мотиваційного та діяльнісного критеріїв узагальнено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка рівнів готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти за всіма показниками когнітивного, емоційно - мотиваційного, діяльнісного критеріїв (у %)

Рівні	Група					
	Контрольна (22-КГ)			Експериментальна(ЕГ-20)		
	Конст. етап.	Контр. етап	Динаміка	Конст. етап.	Контр. етап	Динаміка
Високий	12,5	16,67	+ 4,17	9,72	40,28	+30,56
Середній	29,16	33,33	+4,17	29,17	52,66	+23,49
Низький	58,33	50,00	-8,33	61,11	6,94	-54,17

Узагальнені результати свідчать, що у експериментальній групі (20-ЕГ) зріст відсотків з високим та середнім рівнем готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти: високий – 30,56%; середній – 23,49%; низький – 54,17%; у контрольній групі показники підвищилися, але не так суттєво.

Отже, розроблена та впроваджена комплексна програма є ефективною і дає можливість підвищити рівень готовності учнівської молоді до формування безпечної поведінки в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти.

ВИСНОВКИ

У дослідженні здійснено теоретичне узагальнення та запропоновані пропозиції щодо вирішення наукової проблеми, що виявляється в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти. Результати проведеного дослідження засвідчили ефективність виконання поставлених завдань і дали підстави для формулювання висновків:

1. На підставі аналізу наукової літератури визначено сутність *безпечної поведінки в соціальних мережах* як сукупність дій особистості під час користування Інтернетом, що сприяють задоволенню потреб і водночас запобігають можливості завдання збитків, заподіяних фізичному, психічному, соціальному благополуччю та (або) майну самої людини та інших людей».

Розкрито сутність *формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах* як напрям соціального виховання з забезпечення сукупності дій учнів в соціальних мережах, що характеризують обізнаність їх про ризики та правила поведінки в соціальних мережах, вміннями зважено реагувати в ризикованих ситуаціях, контролювати емоційний стан, відповідально ставитися до власної діяльності в Інтернет просторі.

2. *Визначено соціально-педагогічну діяльність з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти* як цілеспрямовану координовану діяльність усіх суб'єктів соціально-виховного процесу закладу професійно-технічної освіти, спрямовану на формування в учнів сукупності знань, умінь і цінностей, наявність яких під час користування соціальними мережами сприяють задоволенню потреб особистості і запобігають можливості заподіяння шкоди її соціальному благополуччю.

Виявлені особливості соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти: здійснення системних та комплексних заходів,

спрямованих на формування безпечної поведінки учнів в соціальних мережах; залучення зовнішніх соціально-виховних інституцій у процес соціалізації учнівської молоді; цілеспрямована, систематична робота з батьками учнів закладу професійно-технічної освіти щодо формування педагогічної обізнаності та активності у питаннях формування безпечної поведінки їхніх дітей в соціальних мережах.

3. Розроблена та теоретично обґрунтована програма соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти, що є комплексною та включає цільовий, суб'єкт-об'єктний, процедурний (підготовчий та технологічний етапи) та результативний блоки. На технологічному етапі процедурного блоку зазначеної програми передбачена робота за трьома основними напрямками: з педагогічним колективом закладу професійно-технічної освіти; з батьками учнів та власне з учнівською молоддю – учнями закладу професійно-технічної освіти.

4. Експериментально перевірено ефективність програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти шляхом її впровадження в ЕГ під час спеціально організованої експериментальної роботи, спрямованої на забезпечення визначених напрямів діяльності з використанням відповідних форм і методів.

Аналіз результатів проведеного експериментального дослідження підтвердив ефективність впровадження в ЕГ розробленої програми соціально-педагогічної діяльності з формування безпечної поведінки учнівської молоді в соціальних мережах у закладі професійно-технічної освіти, про що свідчать кількісні і якісні зміни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко Т. Ф. Молода сім'я в сучасному виховному процесі. Педагогіка і психологія. 1998. № 4. С. 53–59.
2. Афанасьєва В.В. Соціально-педагогічна профілактика девіантної поведінки підлітків у діяльності загальноосвітньої школи. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. Луганськ, 2013. № 23 (282). Ч. I. С.122-126.
3. Батищева Г.О., Зайцева З.Г. Робота соціальних служб для молоді з молоддю сім'єю: методичні рекомендації. Київ: А.Л.Д., 1996. 100 с.
4. Безпалько О.В. Компоненти професійної мобільності майбутніх соціальних педагогів. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. Київ, 2012. №11. С. 73-80.
5. Берон Р., Річардсон Д. Агресія. Санкт-Петербург: Питер, 2001. 352с.
6. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 343 с.
7. Болєєв Т.К., Гущина В.Д. Психологическое профилирование и коррекция подростков с криминальным поведением. *Вестник Московского университета*. Москва, 2013. №3 С.135-141.
8. Бондарева Г.І. Виховання соціальної усталеності особистості старшокласника в навчально-виховному процесі: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / Східноукраїнський національний університет імені В. Даля. Луганськ, 2011. 20 с.
9. Вайнола Р.Х. Педагогічні засади особистісного розвитку майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки: автореф. дис. ...д-ра. пед. наук: 13.00.04 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2009. 46 с.
10. Василенко О.М. Підготовка майбутніх соціальних працівників до консультативної діяльності. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Т.2. № 16. С. 79-83.
11. Вашека Т.В. Профілактика самогубства серед підлітків: методика для вимірювання суїцидальної поведінки. *Науково-практичний та освітньо-*

методичний журнал «Практична психологія та соціальна робота». 2005. №4(73) С.53-57.

12. Віщукаєва К.М. Соціальний супровід клієнта. Одеса: видавництво Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 322 с.
13. Волканова В.В. Словник соціального педагога: науково-методичний журнал. Виховна робота в школі. 2009. N 5. С. 14-27.
14. Волянська О.В. Проблема агресивної поведінки підлітків: фактори та механізми соціалізації. *Вісник національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого*. Харків, 2016. № 3. С. 117-134.
15. Галицький В.М., Василенко П.М., Васильченко В.С. Словник-довідник соціального працівника: навчальний посібник. Київ: ІПК ДСЗУ, 2007. 321 с.
16. Головін С.Ю. Словник психолога-практика. Мінск: Харвест, 2007. 976 с.
17. Гребінь А.А. Соціальні мережі – сучасне середовище спілкування з користувачем. *Бібліотека. Наука. Комунікація: матеріали міжнарод. наук. конференції (м. Київ 21-22 квітня 2019 р.)* м. Київ, 2019. С.111- 112.
18. Гузій Н.В. Технологія контекстного навчання в організації дидакалогічної підготовки студентів у вищій педагогічній школі. *Вища освіта України*. Київ, 2012. № 3. С. 363-370.
19. Дубов Д.В. Засоби масової інформації як якісно нові суб'єкти політичних комунікацій. *Політичний менеджмент*. 2007. №1.С57-65.
20. Заверико Н.В. Теоретичні засади соціально-педагогічної технології роботи з підлітками. *Вісник національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Київ, 2004. № 11. С. 81-87.
21. Зверева І.Д. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. Київ-Сімферополь: «Універсум», 2012. 535 с.
22. Енциклопедія практичної психології / за ред.. Н. Козлова. Київ: Універсум. 2014. 752 с.

23. Капська А.Й. Зміст і методика позакласної виховної роботи за інтересами: методичний посібник. Київ: КДП, 1993. 120 с.
24. Клименко В.В. Психологічні тести таланта. Харків: «Фоліо», 1996. 414 с.
25. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебик СР. Соціальна педагогіка. Київ: ІЗМН, 1997. 392 с.
26. Конвенція про права дитини: схвалена Постановою ВР № 789-ХІІ від 27.02.91. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення 27.10.2020)
27. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80_15 (дата звернення: 22.01.2021).
28. Корпєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія: підручник. Київ, 1995. 304 с.
29. Макаренко Н.М. Проблеми сучасного підлітка на етапі дорослішання. *Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України*. Київ, 2012. № 16. С.368-388.
30. Никитин В. А. Начала социальной педагогики. Москва: Флинта: Московский психолого-социальный ин-т, 1998. 72 с.
31. Олексюк О.М, Кравченко Т.В, Плахотнік О.В. Енциклопедія для фахівці соціальної сфери. Сімферополь, 2012. 535 с.
32. Онищенко О. С., Горовий В. М., Попик В. І. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства: монографія. Київ: НАН Укра-їни, Нац. б-ка України ім. В. І.Вернадського, 2013. 220 с. С. 123-129.
33. Оржеховська В.М. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх. Київ: ВіАН, 1996. 352 с.
34. Порожня Л. Учнівський колектив як важлива складова учнівського середовища. *Педагогіка та психологія*. Харків, 2015. Вип. № 48. С.67-68.

35. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI (редакція від 24.10.2020, підстава 912-IX). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. ст. 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#> (дата звернення 15.12.2020 р.)

36. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики: Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15> (дата звернення: 29.10.2020).

37. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України: Наказ; Положення від від 22.05.2018 № 509. (документ z0885-18, чинний, поточна редакція — прийняття від 22.05.2018). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#> (дата звернення 22.01.2021)

38. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (редакція від 16.07.2020, підстава 692-IX). Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. ст.650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#> (дата звернення 22.12.2020 р.)

39. Про Національну програму виховання дітей та учнівської молоді в Україні: Постанова Президії Академії педагогічних наук України від 01.07.2004 № 1-7/6-98 (документ v6-98601-04, поточна редакція — прийняття від 01.07.2004). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-98601-04#> (дата звернення 22.01.2021)

40. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента від 25.07.13 р. №344/2013. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text> (дата звернення 25.11.2020)

41. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38-39. ст.380. (редакція від 01.01.2021, підстав -978-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#> (дата звернення 11.12.2020 р.)

42. Про основні засади забезпечення кібербезпеки в Україні: Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII (редакція від 24.10.2020, підстава 912-IX).

Відомості Верховної Ради. 2017. № 45. ст.403. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#> (дата звернення 16.12.2020)

43. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III (редакція від 31.12.2020, підстава 1095-IX, 1053-IX). Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. ст.142. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#> (дата звернення 22.01.2021)

44. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України від 10.02.1998 № 103/98/<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 17.11.2020)

45. Про соціальні послуги Закону України від 17.01.2019 р. № 92671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (дата звернення: 12.02.2020).

46. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 02.06.2005 р. № 2558-14. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 42. ст. 213. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2558-14> (дата звернення: 29.10.2019).

47. Психологічна енциклопедія / автор-упорядник О.М. Степанов. Київ: «Академ видавництво», 2006. 424 с.

48. Рижанова А.О. Засоби масової інформації та актуальні соціально-педагогічні проблеми сучасності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип. 33. С. 353-358.

49. Сироватко О.М. З досвіду роботи регіональних психологічних служб із формування здорового способу життя в учнівській молоді: методичний посібник. Київ: Ніка-Центр, 2008. 124 с.

50. Соціальна педагогіка: технологічний аспект: наук.-метод. посібник: у 2 ч. / С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. Ч. 1. 383 с.

51. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. Київ: Радянська школа, 1978. 263 с.

52. Трубавіна ІМ. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю. навчальний посібник. Київ: ДЦССМ, 2002. 132 с.
53. Тюття Л.Т., Іванова ІБ. Соціальна робота: теорія і практика. Київ: Знання, 2008. 574 с.
54. Хачатурян С.Д. Психологічні умови ефективності функціонування "Телефонів Довіри": навчально-методичний посібник. Володимир, 2000. 232 с.
55. Цвіркун В.М. Формування світоглядних установок особи підліткового віку: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.04 / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. Київ, 2001. 20 с.
56. Чернецька Ю.І. Теорія і практика соціально-педагогічної роботи з ресоціалізації наркозалежних в умовах реабілітаційних центрів: автореф. дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.05 / Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. Луганськ, 2016. 44 с.
57. Черних О. Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки в Інтернеті. Київ: ТОВ „ЦП „КОМПРИНТ 2017. 104 с.
58. Шандарук С.І. Виховання ціннісних орієнтацій старшокласників засобами масової інформації: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Луганський державний педагогічний університет імені Тараса Шевченка. Луганськ, 2001. 20 с.
59. Шугайло Я. В. Соціально-педагогічні умови подолання негативного впливу засобів масової інформації на соціалізацію підлітків: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2018. 20 с.
60. Янг К.С. Диагноз – Интернет-зависимость. Мир Интернет. 2000. №2. С. 24-29.

ДОДАТКИ

Додаток А

Тест на Інтернет-залежність (К. Янг)

Дайте відповіді на запропоновані запитання, використовуючи наступну шкалу:

«дуже рідко» -1 бал, «інколи» -2 бали,

«часто» -3 бали, «дуже часто» -4 бали,

«завжди» -5 балів

1. Як часто ти порушуєш часові рамки, встановлені батьками для користування Інтернетом?
2. Як часто не виконуєш свої обов'язки по дому, щоб провести більше часу в Інтернеті?
3. Як часто вибираєш провести час в Інтернеті замість того, щоб провести час у колі сім'ї?
4. Як часто формуєш нові знайомства в Інтернеті?
5. Як часто батьки нарікають на кількість часу, проведеного тобою в Інтернеті?
6. Як часто твоє навчання страждає через кількість часу проведеного в Інтернеті?
7. Як часто перевіряєш електронну скриньку, перш ніж зайнятись чимось іншим?
8. Як часто вибираєш спілкування в Інтернеті замість спілкування з оточуючими?
9. Як часто не відповідаєш на запитання про те, що робиш в Інтернеті?
10. Як часто батьки заставляли тебе, коли заходив(ла) в Інтернет без їхнього дозволу?
11. Як часто проводиш час в своїй кімнаті, граючи у комп'ютерні ігри?
12. Як часто відповідаєш на «дивні» дзвінки від нових «Інтернет-друзів»?
13. Як часто лаєшся, кричиш чи поводиш себе дратівливо, якщо тебе потурбували через перебування в Інтернеті?

14. Як часто виглядаєш більш втомлено, на відміну від часу, коли у домі не було Інтернету?

15. Як часто виглядаєш зануреною у думки про повернення в Інтернет, коли у ньому не перебуваєш?

16. Як часто сваришся і гніваєшся, коли батьки сварять за час проведений в Інтернеті?

17. Як часто замість своїх колишніх улюблених занять, хобі, вибираєш перебування і Інтернеті?

18. Як часто злишся і стаєш агресивним(ою), коли обмежують час перебування в Інтернеті?

19. Як часто замість прогулянок з друзями обираєш перебування в Інтернеті?

20. Як часто відчуваєш пригнічення, погіршення настрою, нервуєш, коли знаходишся поза Інтернет-мережею, а коли повертаєшся в Інтернет, це все зникає?

Тип користувача Інтернету 20-49 балів звичайний користувач Інтернету. Можете іноді проводити занадто багато часу в Інтернеті, але контролюєте себе.

50-79 балів час від часу виникають проблеми через користування Інтернетом. Вам необхідно визначити цілісний вплив цих проблем на ваше життя.

80-100 балів користування Інтернетом є джерелом істотних проблем у вашому житті. Ви повинні оцінити вплив Інтернету на ваше життя й виявити проблеми, які виникають у вашому житті через користування Інтернетом.

Додаток Б

Анкета на визначання залежності від засобів масової інформації

Завдання: вибери свою відповідь та намагайся відповісти чесно на запитання.

Оберіть стаття

Ж

Ч

Укажіть вік _____

Вибери одну чи декілька відповідей.

1. Якими засобами масової інформації ти найчастіше користуєшся?
 Інтернет
 Телебачення
 Журнали,
 газети Реклама
2. Чи тобі доводилося обманювати батьків, педагогів або інших людей, щоб приховати своє особисте життя у соціальних мережах?
 Так
 Ні
3. Як часто ти віддаєш перевагу активності в Інтернеті, а не спілкуванню з близькими людьми?
 Ніколи
 Інколи
 Регулярно
 Часто
 Завжди
4. Чи часто ти нехтуєш домашніми справами лише для того, щоб провести більше часу в мережі?
 Так, часто.
 Ні, спочатку виконую домашні справи.
 Іноді, коли потрібно зробити домашнє завдання.
5. З якою метою ти користуєшся Інтернетом?
 Для навчання Для спілкування

Цікавлюсь новинами Для

ігор Вибери відповідь та

обгрунтуй її.

6. Ти відвідуєш позашкільні гуртки?

Так, я відвідую _____

Ні.

7. Як ти вважаєш, чи можуть ЗМІ мати негативний вплив на суспільство?

Так, тому

що _____

Ні, тому

що _____

8. Чи можеш стверджувати, що ти маєш більше друзів в Інтернеті, аніж у реальному житті?

Так, тому

що _____

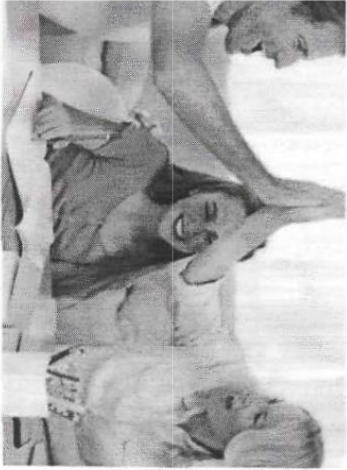
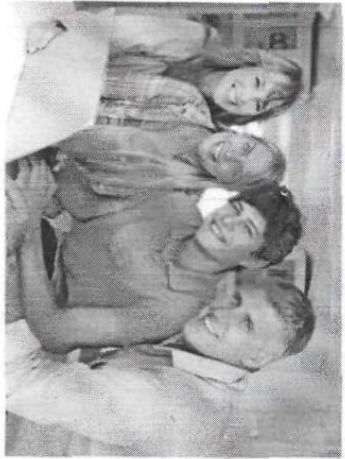
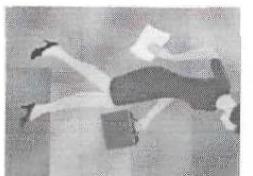
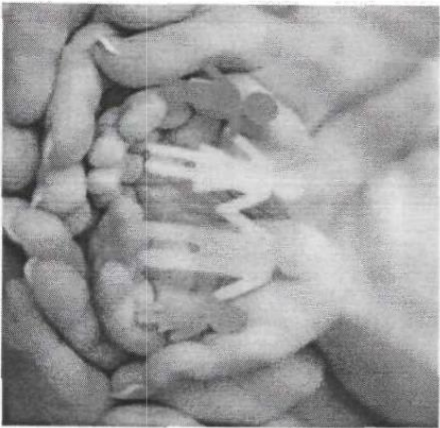
Ні, тому що _____

Дякую за увагу!

МОЛОДІ»

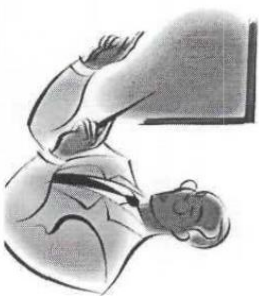
Що робити батькам, щоб зайняти само-**губству дитини:**

- приділяйте увагу дитині;
- наповнюйте реальне життя дитини сенсами;
- дозволяйте дитині приводити друзів до себе додому;
- частіше проводьте час разом;
- знайдіться з музикою, яку слухає дитина;
- цікавтеся шкільним життям дитини, будьте чутливими до історій, які дитина розповідає про інших, може вона насправді і каже про себе;
- запевніть дитину, що оцінки в школі можна виправити і не треба переживати через це;
- і найважливіше – навчити дитину змалку розмовляти з вами.

Життя - воно прекрасне!**Будь ближче з родиною.****Говори частіше з рідними. Можливо зараз це потрібно, щоб зайняти самогубству.****Профілактична робота в школах.**

Запропонована система — один із варіантів узагальнення роботи із запобігання суїцидальній поведінці. Система містить 7 компонентів:

1. Психологічна просвіта.
2. Створення позитивного психологічного клімату в навчальному закладі й родині.
3. Психолога-педагогічна діагностика суїцидальних тенденцій.
4. Психологічне консультування учнів.
5. Психолого-педагогічна корекція суїцидальних тенденцій.
6. Систематичний контроль і облік змін у характері й поведінці учнів.
7. За потреби — переадресація суїцидальної справи фахівцям-медикам.

Продовження додатку В

Як розцінювати страшний думки у дітей?

- Часто говорять, малює або пише про смерть.
- Надажить до субкультури, де смерть – це основний атрибут, де її викликають, носять її символи, пропадають самотужку.
- Раптово перестає спілкуватися з родиною та друзями.
- Намагається усамітнитися з будь-якого приводу.
- Розмірковує на тему: «Я нікому не потрібен», «Все одно ніхто не буде тужити за мною».
- Відмовляється від звичних удобинних справ, зацікавлені.
- Висловлює несправді погрози типу «набридло жити», «більше ви мене не побачите», «ненавиджу себе».
- Прямо погрожує – «краще повіситись, ніж з вами жити».
- У всіх рідних і близьких просить вибачення, «прощайтеся», дарує свої улюблені речі та предмети друзям, приводить справи у порядок, прибирає, примирюється з воротами.

Як впливають ЗМІ на підлітків, зокрема інтернет-ресурси?

Нещодавно в соціальних мережах з'явилися такі звані «Групи смерті».

Одиню і них стив «Синій кіт». Крім-

кість загіблих через групи смерті та Синій кіт перевищила за собою. «Море кітано», «157», «Тихий Дім» «Розбули мене о 4.20» - все це невелика частина груп смерті тихих актуальних нині серед підлітків. Чому актуальні? Тому що це гра. І вона загрожує. Тільки при цьому - смерть, а правила гри диктуються зовсім незалежними людьми. Насправді, все геть далеко від серйозних ігор - дітей просто залучують і шантують. Майже 85% підлітків хоч раз у житті думали про самогубство. Та насправді

ніхто з цих дітей не хоче поморити, просто для них думки про самогубство – єдиний спосіб повернутися уяви різних до себе, своєрідний крик про допомогу. Цей спосіб правдивіше на старшій підлітковій вік – 14-16 років. У дітей до 11 років так з'являються яскраві фантазії.

Статистика самогубств серед підлітків

Аутогресія (активність, направлена на заподіяння собі шкоди у фізичній і психічній сфері) виникає в дітей у віці від 11 до 18 років. У 80% випадків дитячого суїциду його причиною є стосунки з найближчими, але з часом більшість причини звичаються в отриманні негативного впливу з засобів масової інформації. За статистикою в Україні на рік у середньому скоюється 34,5 дитячих самогубств на 100 тисяч населення. Хлопчики скоюють самогубства в 4-5 разів частіше за дівчаток, однак дівчата, у свою чергу, намагаються до спроб самогубства утримати частіше за хлопчиків

Сценарій виховного заходу колективної форми**«Інтернет забирає дитинство»**

Назва: «Інтернет забирає дитинство»

Тема: профілактика негативного впливу засобів масової інформації на свідомість учнівської молоді.

Мета: виявити Інтернет-залежність серед учнів та сприяти подоланню негативному впливу засобів масової інформації на свідомість учнівської молоді, розвинути комунікативні навички та творчу уяву учнів, налагодити відносини у колективі.

Місце проведення: заклади професійно-технічної освіти.

Контингент: учнівська молодь.

Форма проведення: виховний захід колективної форми роботи, класна година.

Обладнання: анкети, буклети, плакати та фломастери, картки з ситуаціями.

Хронологія: 45 хвилин.

Хід заходу:

Ведучий: Доброго дня, друзі. Мене звати Аня, я студентка ХНПУ імені Г.С.Сковороди і не просто так до вас завітала. У кожного з вас є гаджети та майже у кожного є доступ до Інтернету прямо зараз. Соціальні мережі стали частиною вашого життя. Це як сніданок вранці та як домашнє завдання.

Інтернет дає нам багато інформації та допомагає робити реферати. А чи є він завжди корисним? На жаль, багато учнівської молоді у такому віці як ви є офлайн по летальному випадку, який створив їм Інтернет. Про що ж я кажу?

«Червона сова», «Синій кит»... Це групи смерті про які вам відомо. Ці групи провокують дітей закінчувати життя самогубством. Вони не можуть давати супротив цій грі.

Що відноситься до ЗМІ (засобів масової інформації)?

Чи знаєте ви щось про ці ігри? (відповіді учнів)

Чи приєднувалися ви до таких груп? (відповіді учнів)

Як на вашу думку, Інтернет – це негатив чи позитив? (відповіді учнів)

Саме через таку проблему та через велику кількість самогубств серед учнівської молоді, я розробила анкети щодо визначення Інтернет залежності серед вас. Тому пропоную вам пройти анкету на визначення Інтернет залежності, що є абсолютно анонімно.

Анкета на визначення залежності від засобів масової інформації

Завдання: вибери свою відповідь та намагайся відповісти чесно на запитання.

Оберіть стаття Ж Ч Укажіть вік _____

Вибери одну чи декілька відповідей.

9. Якими засобами масової інформації ти найчастіше користуєшся? Інтернет Телебачення

Журнали,
газети Реклама

10. Чи тобі доводилося обманювати батьків, педагогів або інших людей, щоб приховати своє особисте життя в соціальних мережах?

Так
Ні

11. Як часто ти віддаєш перевагу активності в Інтернеті, а не спілкуванню з близькими людьми?
Ніколи Інколи Регулярно Часто Завжди

12. Чи часто ти нехтуєш домашніми справами лише для того, щоб провести більше часу в мережі?

Так, часто.
Ні, спочатку виконую домашні справи.
Іноді, коли потрібно зробити домашнє завдання.

13. З якою метою ти користуєшся Інтернетом? Для навчання Для спілкування Цікавлюсь новинами Для ігор

Вибери відповідь та обгрунтуй її.

14. Ти відвідуєш позашкільні гуртки?

Так, я відвідую _____
Ні.

15. Як ти вважаєш, чи можуть ЗМІ мати негативний вплив на суспільство? Так, тому що _____

Ні, тому що _____

16. Чи можеш стверджувати, що ти маєш більше друзів в Інтернеті, аніж у реальному житті?

Так, тому

що _____

Ні, тому що _____

Дякую за увагу.

Ведучий: Дякую всім за ваші відповіді! А зараз я б хотіла з вами пограти в рольову гру. Ми будемо гуртом вирішувати проблему, а саме ситуацію, яка написана на цих листочках. Прошу двох бажаючих з класу вийти та витягнути ситуацію, яку ми будемо вирішувати першою.

Ситуація 1: Учитель помітив, що дівчина приходить у заклад професійно-технічної освіти з порізнаними руками, але порізи у вигляді різних тварин. Останнім часом дівчинка закрилася та всі уроки проводить у телефоні. Повідомивши батьків про це, вони відповіли, що помічали, але дівчинка казала, що це просто гра, тому вони не переймаються. Що повинен робити вчитель у цій ситуації?

Ситуація 2: Сашко давно найпопулярніший хлопець серед своїх однолітків і веде активне життя у соціальних мережах. Він веселий і ніколи не буває сумним. Але останнім часом батьки помітили, що він почав спілкуватися з поганою компанією. Та компанія поганих хлопців обдурює людей на гроші через Інтернет. Туди вони і втягнули Сашка. Батько прочитав всі переписки у соціальних мережах Сашка. Як батькам завадити Сашку обманювати людей та переконати його, що так робити не треба? (обговорення ситуацій з учнями).

Ведучий: Для більш детального ознайомлення я б хотіла, щоб ви проглянули ось такі буклети. Давайте по черзі прочитаємо та обговоримо рекомендацію щодо профілактики негативного впливу серед учнівської молоді:

Ведучий: Тепер ви більше ознайомлені з тим, як Інтернет впливає на вас та на ваше життя.

Як ви вважаєте, якими заняттями можна замінити час, втрачений в Інтернеті? (відповіді учнів)

Пропоную разом створити плакат «Інтернет забирає дитинство», де ми зобразимо, як може учень проводити свій час без Інтернету.

(створення плакату з учнями та його презентація)

Як розпізнати страшні думки у дитини?

- Часто говорить, малює або пише про смерть.
- Належить до субкультури, де смерть – це основний атрибут, де її вихваляють, носять її символи, пропагують самогубство.
- Раптово перестає спілкуватися з родиною та друзями.
- Намагається усамітнитися з будь-якого приводу.
- Розмірковує на тему: «Я нікому не потрібен», «Все одно ніхто не буде тужити за мною».
- Відмовляється від звичних улюблених справ, зацікавлень.
- Висловлює непрямі погрози типу «набридло жити», «більше ви мене не побачите», «ненавиджу себе».
- Прямо погрожує – «краще повіситися, ніж з вами жити».
- У всіх рідних і близьких просить вибачення, «прощається», дарує свої улюблені речі та предмети друзям, приводить справи у порядок, прибирає, примирюється з ворогами.

Як впливають ЗМІ на підлітків, зокрема інтернет-ресурси?

Недавно в соціальних мережах з'явилися так звані «Групи смерті». Однією з них став «Синій кит». Кількість загиблих через групи смерті та Синіх китів перевищила за сотню. «Море китів», «f57», «Тихий Дім» «Розбуди мене о 4.20» - усе це невелика частина груп смерті таких актуальних нині серед підлітків. Чому актуальних? Тому що це гра, і вона затягує. Тільки приз у ній - смерть, а правила гри диктуються зовсім незнайомими людьми. Насправді, все геть далеко від веселих ігор - дітей просто залюбують і шантажують. Майже 85% підлітків хоч раз у житті думали про самогубство. Та насправді ніхто з цих дітей не хоче помирати, просто для них думки про самогубство – єдиний спосіб привернути увагу рідних до себе, своєрідний крик про допомогу. Пік суїцидів припадає на старший підлітковий вік – 14-16 років. У дітей до 11 років теж з'являються якісь фантазії.

Статистика самогубств серед підлітків

Аутоагресія (активність, націлена на заподіяння собі шкоди у фізичній і психічній сферах) виникає в дітей у віці від 11 до 18 років. У 80% випадків дитячого суїциду його причиною є стосунки з найближчими, але з часом більшість причин заключається в отриманні негативного впливу з засобів масової інформації. За статистикою в Україні на рік середньому скоюється 34,5 дитячих самогубств на 100 тисяч населення. Хлопчики скоюють самогубства в 4-5 разів частіше за дівчаток, однак дівчата, у свою чергу, вдаються до спроб самогубства утричі частіше за хлопчиків

Що робити батькам, щоб запобігти самогубству дитини:

- приділяйте увагу дитині;
- наповнюйте реальне життя дитини сенсами;
- дозвольте дитині приводити друзів до себе додому;
- частіше проводьте час разом;
- знайтеся з музикою, яку слухає дитина;
- цікавтеся шкільним життям дитини, будьте чутливими до історій, які дитина розповідає про інших, може вона насправді і каже про себе;
- запевніть дитину, що оцінки в школі можна виправити і не треба переживати через це;
- і найважливіше – навчити дитину малку розмовляти з вами.**

Життя – воно прекрасне!

***Будь ближче з родиною.
Говори частіше з рідними.
Можливо зараз це потрібно,
щоб запобігти самогубству.***

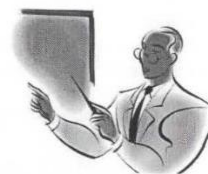

Додаток Б

Профілактична робота в школах.

Запропонована система — один із варіантів узагальнення роботи із запобігання суїцидальній поведінці. Система містить 7 компонентів:

1. Психологічна просвіта.
2. Створення позитивного психологічного клімату в навчальному закладі й родині.
3. Психолога-педагогічна діагностика суїцидальних тенденцій.
4. Психологічне консультування учнів.
5. Психолого-педагогічна корекція суїцидальних тенденцій.
6. Систематичний контроль і облік змін у характері й поведінці учнів.
7. За потреби — переадресація суїцидальної справи фахівцям-медикам.

(обговорення з учнями інформації на буклеті)

Ведучий: Ми плідно попрацювали та зробили висновок як негативно можуть впливати засоби масової інформації на вашу свідомість. Перед тим як перейти на якусь сторінку невідомої вам інформацію, подумайте двічі.

Бесіда з елементами гри «Заблукані в мережі»

Вступне слово: Найдорожче в людині – життя. За сотнями «сердечок» та «репостів» ми не бачимо найпрекраснішого поруч. Занурюючись у соціальну мережу ми забуваємо про все. Навіть про те, що поруч є людина, яка потребує нашої допомоги.

Гра «Говори сміливо»

Мета: можливість кожному сказати щось, по черзі, висловлюючи свою думку чи позицію щодо запропонованого виразу.

1. Все що відбувається з іншими – не буде зі мною.
2. Мої страхи – мої сили.
3. Інтернет – це лише ліс людей, які заблукали.
4. Подзвонити, написати, але краще приїхати та сказати.
5. Допоможи ближньому – допоможуть і тобі.

Гра «Цінності життя»

Мета: дізнатися про цінності кожного учня та побачити приховані страхи та з'ясувати моральну позицію особи.

Учасники по черзі закінчують речення. Ведучий спочатку записує відповіді учнів на дошці, потім підсумовує спільні відповіді на плакаті «Цінності життя»

1. Я не бачу свого життя без...
2. Я вірю, що Інтернет ...
3. Найбільш важливі для мене люди, це ті, хто...
4. Я бачу сенс життя тоді, коли...
5. Я отримую задоволення від...
6. Я хочу...

Відеолекторій «Взаємовідносини в родині»

Метою заходу є формування розуміння того, що батьки і діти – це єдине ціле, формувати теплі, дружні відносини між батьками та дітьми; виховувати любов і повагу до найближчих і найрідніших людей – батька й матері, бажання допомагати їм.

Тривалість відеолекторія 35-40 хвилин.

Вступне слово: Підрастаюче покоління формує свої погляди та смаки практично на сто відсотків завдяки журналам, розважальному телебаченню та Інтернету. Саме ці засоби масової інформації та комунікації здатні вчиняти негативний вплив на особистість учнівської молоді. Тому вкрай необхідно проводити профілактичну роботу з негативного впливу засобів масової інформації на особистість учня. До перегляду пропоную короткометражне відео щодо нашої соціальної проблеми «Якби 2 роки назад я цього не зробив».

(перегляд відеоролика та його обговорення)

Ведучий: Пропоную обговорити відео за такими питаннями:

1. Діти і соціум.
2. Популярність та заздрощі.
3. Моя родина – це родина довіри.
4. Чому батьки не помічають проблем?
5. Як донести дитині, що Інтернет – це шкода?

Методичний семінар для соціальних працівників та педагогів «Кроки до професіоналізму» сумісно з викладачами кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки ХНПУ імені Г.С.Сковороди

Під час виступу доцент кафедри Шеплякова І.О. проаналізувала основні мотиви суїцидальної поведінки серед учнівської молоді закладу професійно-технічної освіти: переживання образи, самотності; реальна або уявна втрата батьківської любові, невзаємне кохання; переживання, пов'язані із розлученням батьків; бажання бути популярним, якимось виділитись; бажання викликати співчуття; співчуття або наслідування приятелів, героїв книг, кінофільмів («ефект Вертера»)

У своєму докладі доцент кафедри Василенко О.М. наголосила на тому, що велике значення у профілактиці суїцидальної поведінки учнівської молоді займає сумісна злагоджена робота всіх соціальних інституцій. Профілактична робота педагогічного колективу закладу професійно-технічної освіти повинна бути спрямована на своєчасне виявлення учнів схильних до суїцидальної поведінки. Часто спілкуючись із учнівською молоддю, педагог може побачити ознаки суїцидального стану. Він повинен звернути увагу лікаря, практичного психолога, соціального педагога, батьків, адміністрації закладу на того чи іншого учня, який потребує допомоги.

Викладачі закладу професійно технічної освіти виділили основні форми профілактики молодіжної суїцидальності: створення різнобічних гуртів; проведення заходів на профілактику даної проблеми; створення команди щодо боротьби проти ЗМІ; зустрічі з батьками; організація заходів з іншими соціальними інституціями.

(Після підведення підсумків навчально-методичного семінару всі учасники отримують буклети, які можна використовувати у роботі з учнівською молоддю).

Профілактичний квест «Ти не один!»

1. Аналітичний етап

Мета: профілактика залежності від ЗМІ серед учнівської молоді, формування знання учнів про засоби масової інформації, розвинути почуття любові та цінності родини, розвинути кмітливість та спритність у вирішенні завдань підлітків та показати що таке колективна робота та важливість колективізму в грі (у квесті).

Цільова аудиторія: учнівська молодь.

Форма заходу: квест.

Місце проведення: заклад професійно-технічної освіти.

Хронометраж: 1 година 20 хвилин

Обладнання: маршрутний лист, карта зі станціями, картки («кусочки») з підказками для вислову, сердечка жовтого та синього кольору для позначення членів команди, аркуші з питання до станції «Цікавинка», плакати з логотипами для станції «Мережа», аркуші з кросвордом для станції «Кросворд залежності», роздруковані пазли для станції «Портрет майбутнього», плакати для станції «Дозвілля» для видів занять у вільний час, конверти з листом від Івана для станції «Заплутані в мережі», аркуші з тестуванням для станції «Фініш», фломастери.

Для нагородження учасників 2 грамоти. Для переможців – блокнот, книга, листівка. Для інших учасників квесту – пакунок з цукерками.

Для безпеки проведення квесту – аптечка та пляшки з водою.

2. Організаційний етап

ХІД ЗАХОДУ

Учасники квесту (по 5 учнів для кожної команди) заходять до класної кімнати, їх зустрічають інструктори, які вибирають колір сердечка (жовтий або синій) та прикріплюють його на одяг учасників. Команди обговорюють свою

назву. Інструктори розміщують учнів по командних місцях відповідно до кольору.

Вступне слово:

Заполонила мережа усе й усюди,
 І наче зомбі, розмовляють в чаті люди,
 Забули навіть, що є слово «книжка»,
 Якщо це не скінчиться, то буде нам всім кришка.
 Всі гублять зір за іграми в онлайні,
 А так подивися, і вже не такі файні,
 Не мили голову і охає родина:
 «Чому у нас розбещена дитина?»
 Кричать дорослі, а самі туди же
 Лізуть в контакти дивитись, хто чим дише.
 Про «Однокласників» вони не забувають,
 З сусідом Колькою в онлайні розмовляють.
 Звичайно, що і штука ця корисна,
 Коли заходиш ти туди навмисне,
 Коли ти інформацію потрібну відшукаєш,
 А коли знаходиш, то комп'ютер вимикаєш.

1. Ознайомлення із правилами гри

Вчитель: Сьогодні ми з вами відправимося у захоплюючий світ квесту.
 Хто знає, що таке квест?

Квест — це спортивно-інтелектуальна командна гра, мета якої — швидше та якісніше від інших команд дістатися фінішу, виконуючи в процесі різні інтелектуальні та спортивні завдання та знайти предмет пошуків.

- ***Що ми з вами будемо шукати?*** - Цінні подарунки, звичайно, але найголовніше – інформацію.

- ***Про що?*** – Про те, як впливають засоби масової інформації на людину.

Оскільки гра командна, вона передбачає певні правила для членів команд:

✓ Швидко розподіліть ролі в групі: капітан (організовує роботу, відповідає за маршрутний лист та карту, приймає остаточне рішення), секретар (записує відповіді на завдання).

✓ Дотримуйтесь правил активного слухання, головне — не перебивайте один одного і інструктора.

✓ Обговорюйте ідеї, а не особи учнів, які висловили цю ідею.

✓ Утримуйтеся від оцінок та образ учасників групи.

✓ Намагайтеся дійти спільної думки.

Від чітких і швидких дій групи залежить її успіх. Команда, яка зуміє злагоджено і швидко пройти всі етапи, переможе.

На старті кожна команда отримує:

Маршрутний лист. Він протягом всього квесту знаходиться у капітана.

На кожному етапі інструктори заносять в нього бали, зароблені командою.

Назва команди _____			
Капітан команди _____			
<i>№ n/n</i>	<i>Назва станції</i>	<i>Кількість отриманих балів</i>	<i>Примітка</i>
	Цікавинки		
	Фініш		
		Всього _____	

Карта зі станціями. Приблизне розташування станцій. (Вчитель представляє квест - інструкторів групам) **Робота на станціях квесту:**

- прибувши на станцію, капітан команди віддає інструктору маршрутний лист.

- всі члени команди уважно слухають інструктаж щодо виконання завдання етапу, обговорюють його розв'язання, дотримуючись правил роботи в групі, секретар записує відповіді, якщо в цьому є необхідність.

- інструктори перевіряють правильність виконання, оцінюють балами роботу команди, заносять відомості до маршрутного листа.

- команда відправляється до наступної станції.

Прибувши на фініш, капітан віддає маршрутний лист інструкторові, члени команди займають свої місця. На фініші на команди очікує тестове завдання.

2. Проходження етапів гри

І так, починаємо. Девізом нашого заходу будуть слова, сказані Уолтом Дісней:

«Кращий спосіб почати робити – перестати говорити і почати робити».

Вирушайте до першої станції!

Важливо! Команда не зможе дібратися до наступної станції поки інструктор не перевірить зроблене завдання!

1. Станція «Цікавинки» (місце станції – біля входу до школи)

Інструктор. На станції «Цікавинки» ви дізнаєтесь про те, що таке ЗМІ, кібербулінг та багато цікавого. Наша доповідь буде чітка та коротка, але темп читання для вас буде швидкий – уважно слухайте. Почали!

«Засоби масової інформації (ЗМІ), мас-медіа — преса (газети, журнали, книги), радіо, телебачення, інтернет, кінематограф, звукозаписи та відеозаписи, відеотекст, телетекст, рекламні щити та панелі, домашні відеоцентри, що поєднують телевізійні, телефонні, комп'ютерні та інші лінії зв'язку. Всім цим засобам притаманні якості, що їх об'єднують — звернення до масової аудиторії, доступність багатьом людям, корпоративний зміст виробництва і

розповсюдження інформації. Термін медіа застосовується також до організацій, які контролюють ці технології, наприклад, телевізійних каналів або видавництв.

Громадські медіа, часто пов'язані з «громадськими комунікаціями» та можуть приймати різні форми, можуть стосуватись різних груп людей та бути пов'язані з великою кількістю різних напрямків. Разом із тим, громадські медіа являють собою засіб для створення дискусії та залучення звичайних громадян, що об'єднані певними цілями. Головна риса громадських медіа полягає в тому, що вони не залежать від комерційних тенденцій та популярних тем для обговорення. Це дозволяє створювати різні моделі громадських медіа, які можуть пропонувати відкриту редакційну політику, або більш сфокусовану на залученні громадян. Загалом засоби масової інформації є дієвою формою впливу громадськості на владу та її рішення.

Кібербулінг — умисне цькування щодо визначеної особи у кіберпросторі, як правило, протягом тривалого періоду часу.

Особу, яка здійснює кібербулінг часто називають «Булер», вона діє анонімно, таким чином щоб жертва не знала від кого походять агресивні дії.

Існує два поняття, кібербулінг та кібермобінг, дуже схожі за змістом. Однак термін кібермобінг не розповсюджений в англomовному середовищі у порівнянні з кібербулінгом.

Реклама – це розповсюджувана в будь-якій знеособленій формі, за допомогою будь-яких засобів інформація про фізичну чи юридичну особу, товари, ідеї й починання (рекламна інформація), що призначена для невизначеного чи визначеного кола осіб, відкрито виходить і оплачується рекламодавцем і покликана формувати чи підтримувати інтерес до фізичних, юридичних осіб, ідей і починань і сприяти реалізації товарів, ідей, починань.

Для успішного виходу на ринок підприємство, орієнтуючись на обраний цільовий ринок, а точніше, кращий для нього сегмент цільового ринку (у рекламній практиці – контактна аудиторія), має запропонувати своїм потенційним покупцям (споживачам) привабливий для них товар ринкової

новизни. Відповідно до цього планується проведення заходів з метою формування попиту на товар, основним з яких є торгова реклама.

Реклама використовує наступні засоби: телебачення, радіо, пресу, зовнішню рекламу, Інтернет тощо.

Реклама – це інструмент ринку, в її основі – інформація й переконання.»

Після прослуховування інформації, інструктори задають командам питання:

1. Чи відносяться газети до ЗМІ?
2. Що таке кібербулінг?
3. Як називають особу, яка здійснює кібербулінг?
4. Що таке реклама?
5. Які засоби використовує реклама?
6. Що лежить в основі реклами?
7. Реклама відноситься до ЗМІ?
8. Через що здійснюється кібербулінг?

За кожну правильну відповідь – 1 бал, максимальна кількість балів – 8.

За кожну правильну відповідь учні отримують один бал. Підсумкову кількість балів інструктор заносить в маршрутний лист. Після чого віддає його командам, а також текст з вислову на першу підказку («він з`єднує людей»). Команда отримує додаткові 2 бали, якщо на фініші скаже правильно вислів. («Парадокс інтернету: він з`єднує людей, що знаходяться далеко, але роз`єднує з тими, хто знаходиться поруч»)

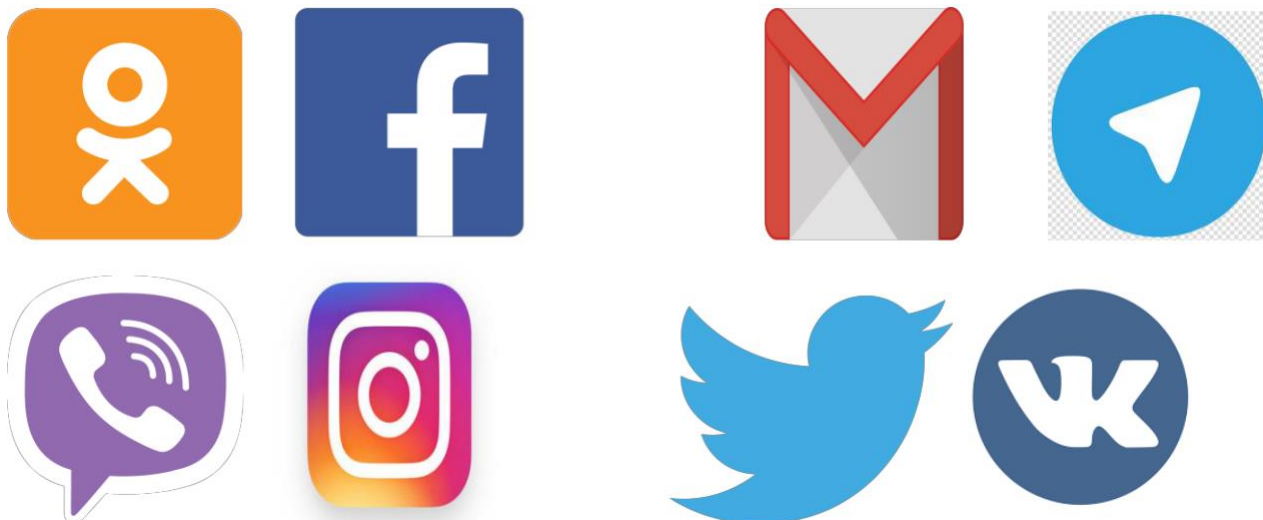
2.Станція «Мережа» (місце станції – зона відпочинку)

Інструктор. На цій станції вам потрібно підписати логотипи соціальних мереж та різних програма для обміну повідомленнями на плакаті. Одна відповідь правильна – зарахований один бал (Додаток 3).

3.Станція «Кросворд залежності» (місце станції – майданчик для гри у волейбол)

Інструктор. На цій станції ви повинні за обмежений час, а саме 5 хвилин, аби відповісти як на більшу кількість питань. За всі правильні відповіді

вам даються не тільки бали, але й кусочок підказки для головного вислову («далеко, але роз'єднує з тими, хто»).

4. Станція «Портрет майбутнього» (місце станції – найбільша клумба на території школи)

Інструктор. Вітаємо вас на станції «Портрет майбутнього». Часто під час різних залежностей та сидінням в соціальних мережах ми забуваємо, що таке родина. Засоби масової інформації забирають найцінніше в нас. Зараз вам дадуть конверт з перемішаним пазлом. Вам потрібно «скласти родину до купи»

всього за 1 хвилину 30 секунд. Після закінчення ви отримаєте не тільки бали, але й ще одну підказку. («знаходиться поруч»). Ну що ж, час пішов!

5. Станція «Дозвілля» (місце станції – коло початку бігової доріжки)

Інструктор. Вітаємо вас на станції «Дозвілля»! На цьому етапі вам потрібно підписати на плакаті види заняття у вільний час. Адже завжди можна знайти альтернативу сидінню за гаджетами. 1 правильна відповідь – 1 бал.

За правильну відповідь – 1 бал.

6. Станція «Заплутані в словах» (місце станції – сад)

Інструктор. На цій станції ви отримаєте лист, який прислав Іван, учень з сусіднього міста. Але його лист попав під дощ. Вам потрібно правильно поставити букви, аби вставити в поле те слово – яке потрібно. 1 відповідь правильна – 1 бал. Але і час даний для роботи всього – 2 хвилини. Якщо ви вкладаєтесь у час та готові представити правильні відповіді, то вам дається підказка аби скласти відомий вислів. («Парадокс Інтернету:»)

«Привіт, Катрися! Нам в школі задали написати листа. Я пишу саме тобі і хочу розказати про цікаву ФОРІНАМЦЮ. В НІЕРТНЕІТ прочитав, що зараз багато вистав у нашому найближчому театрі. ІМЗ пишуть, що скоро відбудеться вистава «Кайдашева сім'я», куди є вільні квитки. Чи не хотіла би ти

провести **ЛЛЯДОЗІВ** у суботу разом зі мною? А саме піти на цю виставу.

Чекаю твого листа чи дзвінка з відповіддю.

Твій друг,
Іван»

За правильну відповідь – 1 бал.

7. Станція «Фініш» (місце станції – майданчик перед головними дверцями в школу)

При потраплянні на станцію команди дають останню підказку («що знаходиться»). Капітани команд, що прибули на станцію «Фініш», подають маршрутні листи квест - інструктору, здають картки наданих підказок та кажуть свою версію відомого вислову. За правильний вислів даються додаткові 2 бали. Після цього команді дається тестування і 1 хвилина на його вирішення. Аби подивитися як засвоїли інформацію про шкоду та користь ЗМІ підлітки. За кожен правильну відповідь – 1 бал. Кількість балів заноситься у маршрутний лист.

Тестове завдання станції «Фініш»

1. ЗМІ розшифровується як...?

- А. Засоби масової інформації
- Б. Засоби мого інтересу
- В. Засіб можливої інформації

2. Листівки роздані на вулиці можуть бути...

- А. Привітанням.
- Б. Документом.
- В. Рекламою.

3. Інтернет може викликати...

- А. Залежність.
- Б. Інтернет як спосіб корисного дозвілля.
- В. Інтернет має тільки користь.

4. Кібербулінг – це...?

- А. Знущання по Інтернету.

Б. Знущення в школі.

В. Знущення на уроках фізкультури.

5. Дозвілля – це...?

А. Час вільний від різної роботи та проведений з інтересом та користю для себе.

Б. Вільний від домашньої роботи час.

В. Час, коли можна не йти до школи.

3. Підведення підсумків

Підведення підсумків гри, нагородження переможців Вчитель:

Я впевнена, що наш квест допоміг вам усвідомити, що у кожного є сім'я, яку ми не повинні забувати. Ви повинні розуміти що Інтернет не є головним у нашому житті. Засоби масової інформації можуть нести як шкоду так і користь. Тому для нагородження команди-переможця прошу підійти до мене команду, яка має на своєму одязі... (колір команди) сердечка. Ви були найспритнішими та мали чудову колективну роботу. Тому отримуйте подарунки!

А для іншої команди це не привід сумувати, адже для вас ми приготували також маленьку приємність! Прошу отримати подарунки та зробити загальне фото! Дякую всім за участь!

Тренінг для педагогічного колективу «Вплив ЗМІ на соціалізацію учнівської молоді»

Мета: підготувати педагогічний колектив до справжньої проблеми нашого суспільства, показати як не треба поводитися з учнівською молоддю та як пізнати думки про самогубство у них.

Завдання:

- підвищення професійності педагогів в питаннях суїцидальної поведінки серед учнівської молоді;
- розвиток творчих умінь, формування комунікативних навичок та колективного вирішення проблеми суїцидальної поведінки серед учнівської молоді;
- формування позитивного ставлення до оточуючих, розуміння цінності життя.

Обладнання: аркуші паперу А4, фломастери, олівці, ручки, ватмани, фарби, стікери-листочки, музичний супровід.

Час проведення: 50 хвилин.

Вікова категорія: педагоги.

Кількість осіб: 12-14 осіб.

Зміст заняття

Ведучий : Життя – бурхливий потік. Можна наштовхнутися на перешкоду

й опустити руки. На жаль, сьогодні багато хто знаходить вихід із складної ситуації закінчуючи життя самогубством. Сьогодні ми будемо з вами обговорювати цю актуальну тему.

Самогубство (суїцид) – це крайній вид автоагресії, навмисне самопозбавлення життя. Кількість випадків самогубств у всьому світі зростає, і Україна – не виняток. Сьогодні Україна увійшла до групи країн із високим рівнем суїцидальної активності (більше 20 самогубств на 100 тис. населення). Виявилось, що найвразливішою категорією населення є підлітки.

Зараз самогубство проводять через Інтернет, а саме через різні ігри: «Синій кит», «Червона сова» та тому подібне.

Від яких факторів залежить суїцидальна активність?

Вірогідність самогубств підвищується:

- у вечірній, нічний та ранішній час, коли люди залишаються наодинці зі своїми думками та переживаннями,
- в умовах важкого морально-психологічного становища в колективах.

Знайомство. Вправа «Ручки добра»

Знайомство учасників для створення позитивного мікроклімату для роботи.

Ведучий: Учасники тренінгового заняття мають стати у коло, торкнутися один одного долонями та передати предмет, який символізує «радість», по черзі називати своє ім'я та проговорити такі слова: «Я бажаю усім...» (додають свої побажання).

Мозковий штурм. «Асоціації зі словом «самогубство»

На фліп-чарті педагоги записують всі висловлювання щодо асоціації до слова «самогубство»: *смерть, крах сльози, проблема, депресія насильство*

Робота з термінами: *«суїцид», «залежність» «насильство», «суїцидальна поведінка».* Обговорення термінів з учасниками.

Вправа «Капелюх фантазій»

Учасники об'єднуються у 2 команди. Кожна команда отримує аркуш паперу, на якому написані слова «Залежність», «Причини суїциду», «ЗМІ» зі стрілочками. Біля цих стрілочок потрібно написати слова-асоціації. Наприклад: «ЗМІ» - реклама, інтернет, політика.

Потім представники команд зачитують свої відповіді, доповнюють один одного.